

גיליון 137

יוני 2026 • תמוז ה'תשפ"ו

מוֹטִיב

על שם ליאורה דיין

ירחון בנושא שירה וספרות עברית

שְׂאֵר יוֹת

בִּאֲסָפוֹת

לינור אליאב
עדנה אפק
מירב ברקת
תמר גרובר
דליה־רות הלפרין
שוהם מידן
אביהוא משה
עומר נטר
סיגל רוטר
נדג' שטכמן

גיליון 137 מתחיל...

מתברר שיש לכולנו המון שאריות, והמוזן מה לספר עליהן. לכן גיליון זה ממשיך את הנושא של קודמו.

מה נותר מאחור כשמהו מסתיים? בואו נתבונן בשאריות - אלו שבתחתית הכיס, בזיכרון המעומעם או בשולי היום; שאריות של קשר, של חומר או של רגע שחלף.

בגיליון זה תוכלו לקרוא על השאריות, על מה ששרד את הזמן, על המשמעות של מה שנשאר, ועל מה שאולי התפתח ממנו.

קריאה מהנה!

אליהן דיין, רובי גורדון, עמליה ויניק, רוזי גולן ועידית גילאור

ירחון "מוטיב" הוא כתב עת מקוון לעת עתה המתפרסם אחת לחודש.

כל גיליון יעסוק בנושא שהמערכת תבחר, ויפורסמו בו עשר יצירות.

העבודה בירחון מתבצעת בהתנדבות מלאה, אי לכך אין לצפות לתגמול כספי כלשהו על פרסום יצירות, לרבות לא לתמלוגים כלשהם; בשליחת יצירה לפרסום מאשר היוצר את אפשרות פרסומה בירחון, ולא יהיו ליצר השגות או טענות באשר לפרסום או לאי-פרסום יצירתו בירחון.

ליאורה דיין ז"ל הייתה אוהבת אדם. אהבתה הגדולה ביותר הייתה למילה הכתובה ולקריאת ספרות ושירה, ואותם קראה עד סוף ימיה.

ירחון "מוטיב" נוסד לזכרה ונושא את שמה.

נעמה גררה אל עבר החלון, שהשתרע על מלוא רוחב הקיר, את הכורסה היחידה שנותרה לה בסלון. כורסה פשוטה, בעלת שלד עץ נמוך, עם מושב ומשענת מצופים בד. היא מצאה אותה כשלמדה אמנות בבצלאל בירושלים. היא הסתובבה ברחובות, בלילות שלפני פינוי גרוטאות, וחיפשה מציאות. כשמצאה את הכורסה הזו, היא סימסה לענת שתגיע ושתייהן סחבו את הכורסה חזרה לדירה הקטנה בנחלאות. כל הריהוט שלהן היה "מציאות". שאריות חיים שנורקו ונעמה חילצה בשיברונם. היא עקרה את הריפוד המתפורר, חידשה את העץ וריפדה מחדש בכד ירוק עם פרחי חמניות גדולים.

עכשיו, צנחה אל הכורסה והביטה בנוף המרהיב שנשקף מביטם: חורש שהשתפל אל עבר העמק הנטוע כרמים. מעבר ניבטו ההרים. הגפנים עמדו כעת עירומות, נטולות פרי ועלים. החורש עטה גוני צהוב לצד עצים ירוקיעד של חרוב ואלון. ההרים, כחלחלים ורחוקים, היו עטויי אובך דק. לרוב, הנוף הזה היה מבחינתה "תפאורה מושלמת". בעבורו, בחרו לשכור את הבית כמושב. אבל היום המראה הזה לא עורר בה את האושר שתמיד ננסך בה כשהתבוננה בו. למעשה, היא לא הרגישה דבר. נישואיה התפרקו ועימם תכולת הבית. נותרו רק שאריות מכל מה שהיה בו. מה שהביאה כשנישאה: מיטה, שולחן והכורסה.

כשפגשה את בעלה, היא פירשה את התרסתו כלפי הוריה כעוצמה, אבל עם השנים הבינה שלא היה בזה דבר מלבד כעס ואמצעי לשליטה נוקשה. היא הפסיקה לצייר והתרחקה מרוב חבריה. הוא לא אהב את חבריה. אפילו עם ענת אבד הקשר.

היא הושיטה ידה אל הטלפון הנייד שנח על אדן החלון, פתחה את ספופי, ובחרה באדג'יו למיתרים של סמואל ברבר. היא עצמה את עיניה וציפתה לצלילים הנמוכים הראשונים והמוכרים של הוויולות, ללחישה המלנכולית והרכה שלהן שתעלה ותתפתל כמו הגלים.

המנגינה שנישאה על ידי הכינורות הלכה ועלתה, ריחפה מעל לוויולות, התחזקה ועצרה, מחזיקה תו ארוך, ואז עלתה שוב. היצירה תמיד העלתה בה תחושה של רפרוף תקווה המוחזק מעל עמק של צער. היא הביטה בעלים המרפרפים ברוח צונחים מטה כקונפטי ויוצרים מרבד צהוב סביב.

הכינורות המשיכו לעלות, להמריא. צלילי הרקע המערסל של הוויולות נעלם ולבסוף נותר צליל אזוריירי אחד, ארוך ומשוחרר. הכינורות השתחררו גם מקונטרבס שליווה אותם עד כה. הצליל היה זוהר וצלול. ולאחריו – דממה.

נעמה פתחה את עיניה. ליבה המריא עם הכינורות. נשימתה נרגעה כליל. מבעד לחלון הסתנן אור שחדר מבעד לשכבות העננים שנפרדו ומבעדן חדרו קרני אור שנשפכו על החורש כמו בהדפסי תחריט הנחושת של רמברנדט. כמו בהדפסים, ההארה של מקטע הנוף דימה חוט של חסד, דק כתחרה המאיר פנימה. האור חידד את הצבעים והעמיק אותם. המראה היה כציור חדש, בהיר וחי. היא נזכרה במשפט מסיפורו של ברן מן הסילמירליון של טולקין "וכך נתעברו האבל והשמחה, והאבל נרפא בשמחה, והצער – בתקווה".¹

¹ ג' ר. טולקין, הסילמירליון, תרגום: עמנואל לוטם, הוצאת זמורה ביתן, פרק י"ט: "על ברן ולותיתן".

היא שאפה נשימה עמוקה, קמה והלכה אל חדר השינה. מתחת למיטה, היא שלפה פֶּן ציור וקופסת עץ ישנה של צבעים כסויי אבק. היא ניגבה את האבק ונשאה אותם חזרה אל הסלון. את הקופסה קנתה בתקופת הלימודים, בכסף שהרוויחה בעמל רב. זו הייתה קופסה גדולה, מחולקת לשלושה תאים אורכיים ותא קדמי רוחבי למברשות. הזיכרון כיצר הרגישה כשנשאה אותה בדרכה לסטודיו העלה בה חיוך: "ציירת בהתהוות."

נעמה הביטה בשפופרות צבעי השמן המונחות בקופסה – צבעי ואן גוך. היא הרימה ירוק טרה־וורט, ירוק אדמתי, אפרפר. הוא לא התייבש. היא הציצה חזרה אל העצים שמולה. היא ניגשה אל הדלת, לבשה את המעיל ויצאה החוצה.

"אני צריכה קנבס."

כְּשֶׁנִּפְרָדְתָּם
הָיָה רֵעֵשׂ בְּאַדְמָה
וְכָל רֵהִיטֵי הַסֵּלֶוֶן רָצְדוּ.
אֲנַחְנוּ נִפְרָדְנוּ בְּשֶׁקֶט.
וְלֹא יָדַעְתִּי שֶׁתִּשָּׁבֵר אֶת הַקִּיר
בְּבֵית הַמֶּשְׁכָּר בְּמוֹצָא עֲלִית
כִּף שִׁיחָהּ בַּק חֲדָר שִׁינָה אֶחָד
גָּדוֹל
בְּשִׁבִּילָךְ.
אִם הָיִיתִי יוֹדֵעַת
הָיִיתִי מִבְקָשָׁת
שְׁפָעַם אֶחְרוּנָה תִּסְפָּר לִי בְּאוֹטוֹ
עַל הַתְּקוּפָה הַבִּינְטִית
וְאֵל תִּשָּׂא לְשִׁלּוּמֵי
לֹא נוֹרָא, לֹא אֶכְעַס
וְאוֹלֵי גֵלֶף לְשִׁתּוֹת קִמְפָּרִי סוּדָה
אוּ מִשְׁהוּ כְּזָה.

רק כיכר לחם

מלחמת ששת הימים.

קתרין, סטודנטית צעירה, התגוררה בשיכון הסטודנטים של האוניברסיטה העברית. הסטודנטים הגברים התגייסו. בספרייה ישבו רק סטודנטיות בודדות.

מוצרי המזון ברחבי העיר נחטפו בבהלה. מדפי המזון התרוקנו. התחבורה הציבורית הידללה. הרחובות התרוקנו מאנשים.

רוח נכאים נפלה על ירושלים. חרדה נפלה על הציבור. כולם החלו לדבר על הרעב ששרר בעיר בימי מלחמת העצמאות. נזכרו בעיר שהייתה נצורה עד חנק על ידי הלגיונות הירדניים.

קתרין החליטה אף היא לאגור מזון. לדאבונה, היא פגשה מדפים ריקים. גם מוצרי מזון יבשים כמו אורז ושעועית נעלמו מן המדפים. ארונות הלחם היו ריקים. היא ביקרה בכל מכולת, מרכול, מאפייה ומעדנייה בתקווה למצוא מוצרי מזון בסיסיים. היא לא מצאה דבר.

אובדת עצות ומלאת חרדה היא עמדה ליד ארון לחם ריק. הביטה בו בתחינה, אולם מדפיו הריקים החזירו לה מבט עצוב.

"הכול נחטף בחופזה", שמעה את קולו הצרוד של בעל המכולת הקשיש.

היא נעצה שוב מבטה הדואג בארון הלחם הריק. "רק לחם אני מבקשת. משהו שישביע את רעבוני", לחשה לחלל הריק, שהביט אליה באדישות.

אני חייבת למצוא מזון כלשהו, לחשה עצמה. "אלוהים, עזור לי. האם תדון אותי למוות ברעב? אסתפק במשהו קטן. משהו קטן, עד שאעזוב את ירושלים, ואחזור לבית הוריי.

היא שוב הביטה במדפי הלחם הריקים. דממה לרגע, ואז החליטה להתכופף עד למדף התחתון. אולי כיכר לחם אחת מיותמת שרדה שם ונסתרה מעיניהם של האנשים. וראה פלא... היא לא האמינה למראה עיניה. שם, בקצה הרחוק של המדף שכבה בנחת כיכר לחם.

עיניה של קתרין אוררו. היא השתחלה פנימה ושלפה את הכיכר המלבנית. היא יצאה מהתא התחתון והזדקפה בתרועת ניצחון. בידיה אחזה אוצר יקר. היא הביטה בכיכר הלחם נרעשת מהנס שהתחולל לה. עיניה ברקו משמחה. היא אחזה בזהירות את כיכר הלחם. נעצה בה מבט מודח. לא לחם היה בידיה. יהלום בוחק, שערכו לא יסולא בפז, נח בין אצבעותיה. הלחם הוא נס פך השמן הפרטי שלה. הוא יספיק לה למספר ימים, עד שתעזוב את ירושלים.

בעודה מוארת בליבה, התקרבה לעברה אישה זרה. מבטה היה אלים. בתנועה מפתיעה היא חטפה מידיה של קתרין את כיכר הלחם.

"יש לי ילדים קטנים בבית. ילדים רעבים. אני צריכה את כיכר הלחם הזאת!" זעקה האישה.

קתרין ההמומה עמדה קפואה. כאשר התאוששה מהתדהמה היא סקרה בעניין את האישה. היא ראתה מולה אמה לביאה. לביאה הנאבקת להגן על גוריה. דמותה של אמה גרייס ניצבה מול עיניה.

היא פנתה אל האישה הזרה ואמרה:

"גם אני רעבה, אך הילדים הקטנים שלך רעבים יותר. קחי את כיכר הלחם. היא שלך".

האישה הודתה לה ונחפזה לצאת מהמכולת, כשכיכר הלחם בתיקה.

כולם פה מִפְחָדִים
שִׁיּוֹם אֶחָד יִדְפּוֹק לָהֶם
אֵיזָה עֲרָבִי מְבוֹגֵר עַל הַדֵּלֶת,
מְקוּמָט מִשְׁמֵשׁ וּמַגְלֹת,
וְיִגִּיד בְּקוֹל צָרוּד –
”זֶה הָיָה הַבַּיִת שְׁלִי פֶעַם”.

אֲנִי מִפְחָד מִתַּחֲיִית הַמֶּתִים.
אֲנִי מִתְעוֹרֵר מִזִּיעַ מִסִּיוֹט מִבְּעִית,
דּוֹפְקִים אֶצְלִי בַּדֵּלֶת
שִׁינָּה שֶׁל אֵל-מֵתִים.
אוֹמְרִים לִי –
”זֶה הָיָה הַבַּיִת שְׁלִי פֶעַם”.

אֲנִי מִכְנִיסָה אוֹתָם הַבֵּיתָה.
אֲנַחְנוּ יוֹשְׁבִים בְּסֻלּוֹן לִשְׁתוֹת קָפָה,
אֲנִי וְגַל יוֹסֵף וְדִינָה וְיֶאֱנוֹצ'קָה
וְח'לֶדוֹן וְאַבָּא שֶׁלוֹ סָעִיד,
שׁוֹתִים קָפָה וְאוֹכְלִים עוּגָה.
צָפוּף קֶצֶת, אֲבָל יֵשׁ מְקוֹם לְכוֹלֵם.

פעימה בדמותך

בהודעות הבקר,
בין מפיות הכריך,
במבטה של אשה מאירת על גלוייה ישנה שנתה לי,
מחת פסלון בישיבת זן על מדף,
בחיק ריק מחבוק,
אני מחפשת
אותך.
בסוף יתגלגל הלב
לפעם פעימה
חסרה
בדמותך

0137

שָׁאֲרִיזֵת נֹסֶפּוֹת
יוני 2026
תמוז ה'תשפ"ו

06

אביהוא משה

כְּשֶׁלֹא נִשְׁאָר לִי מָה לִּזְמֹר,
אֲנִי אוֹסֵף אֶת הַמְּלִים
אֶחָת־אַחַת.
עַל חוּט דֶּק,
לֹא אֶרְדֵּי,
לֹא קֶצֶר,
אֲנִי שׁוֹזֵר מִקְרוֹזֵת שִׁיר.
אֲנִי בּוֹחֵן אוֹתָהּ לְאֵט
מִחַת קִרְנֵי הַשֶּׁמֶשׁ,
הַחֲרוּזִים הַזֹּהָרִים,
נוֹקְשִׁים זֶה בָּזֶה
בְּעִדְיָנוֹת.
בְּנִהֲרֹת רֶבֶה,
אֲנִי מְנִיחַ אֶת הַמִּקְרוֹזֵת בַּמִּבֵּה,
וְאֵת הַמִּבֵּה אֲנִי מַעֲנִיק בְּמַתָּנָה,
לָךְ,
אֶהְיֶה.

אָני חִיבֶת לְפָרֶם אוֹתִי מאוֹתָךְ.

סֶלַח לִי. אָני חִיבֶת.

אָני נִפְרָמֶת.

מִתְפָּרֶמֶת.

פְּרוּמָה.

פְּרוּמָה מִהִבְכִּי שֶׁל מִישָׁהוּ שְׁאֶפֶשֶׁר הוּא שְׁלִי, אֲבָל אֵינְנִי יוֹדַעַת.

פְּרוּמָה מִהֶהֱתֹאֲמִימוֹת מִן הָאִמָּה שְׁאֶפֶשֶׁר שֶׁהִיא בִּי וְאֶפֶשֶׁר שְׁאֵינְנִי יוֹדַעַת בְּמִי.

סֶלַח לִי.

סֶלַח לְאִשָּׁה הַפְּרוּמָה.

הִיא מִשְׁתַּקְּקֶת לְהִשְׁתִּיק אֶת הַשֶּׁקֶט שְׁאֵינְנוּ.

סֶלַח לָהּ. הִיא חִיבֶת.

רְאֵה אוֹתָהּ פּוֹרֶמֶת אוֹתָךְ מֵאוֹתָהּ.

רְאֵה אוֹתָהּ פּוֹרֶמֶת פָּרֶם-פָּרֶם.

הִבֵּט בְּפָרָמִים. הִבֵּט בָּהֶם.

הֵם פָּעֵם הִכְלִיאוּ בִּינֵינוּ.

גִּדְמִים שֶׁל שֶׁקֶט שְׁאֵינְנוּ.

הָרִי אֶתָּה פְּרוּם לִי וְאָנִי פְּרוּמָה לָךְ.

וְהָרִי אֶנְחֵנוּ פְּרוּמִים זֶה לָזֶה.

תִּחְזַקְנָה יְדֵי הַפּוֹרָמִים.

סדרי עולם פשוטים

הָיָה וְאֵינֶנּוּ
כָּכָה אוֹמְרִים.
נִשְׁאַרִים רַק שְׁרִידִים.
אֲנִי שְׂרִיד לַיִלְדָּה שֶׁהֵיְתִי,
הַיִלְדָּה שֶׁהֵיְתִי – לְעַבְרָה.
אֲנִי שְׂרִיד שֶׁל הוֹרִי,
יְלָדִי יִהְיוּ תְּשֻׁרִיד שְׁלִי.
אֲנַחְנוּ נִשְׂרָדִים מְדוּר לְדוּר.
אֲנִי מְקַנָּה שֶׁיִּהְיוּ לִי יִלְדִים.

אני זוכר את הכל

הצימר בצפון,
לטוף הרוזמרין,
המלצריזת הגבוהות
הרזות.

העירה הצמחונית,
גרגור היונים,
הפרות המאשרות
השמנות.

ואת אבא
ואת העפרון החד לצד עתון
ואת דוחות התנ"ה
ואת הלולאה.

איש החופש

קְשֵׁאִישׁ הַחוֹפֶשׂ צָעַד בְּרַחוּב
רוּיחַ מְלֻטָּפֶת הַחֵלָה אֲזוֹ לְנֶשֶׁב
אֶהְבֶּת־חֲנֹם בְּקֶשֶׁה לַחֲדוֹר אֶל הַנִּימִים
אֶפְלוּ זָרִים הִרְגִּישׁוּ נָעִים
חִינּוּף שֶׁל נַחַת הַתְּגַנֵּב אֶל הַשְּׂפָתִים
וְהַנְהוּגִי שְׁלוֹם, וְכַמָּה טוֹב הַיּוֹם,
בְּעִיר יְרוּשָׁלַיִם.

קְשֵׁאִישׁ הַחוֹפֶשׂ פָּתַע
נִשְׁמָתוֹ לְאֵל הַחֲזִיר
עֲנֵנֶת עֲצָבוֹת סְמִיכָה
נִחְתָּה עַל הָעִיר
וּמִיִּשְׁהוּ לַחֹשׁ בְּדָמַע עֵינַיִם –
לוֹ בֶּקֶה הָיָה מִחֲזִיק עוֹד יוֹם־יּוֹמִים
הָיָה שָׁב הָאוֹר לְעִיר יְרוּשָׁלַיִם.

לזכר מיכאל גל ז"ל – לוחם במסייעת 450 של חטיבת ביסלמ"ח, נפל ב־10 במרץ 2024 בדרום הרצועה, יום אחד בלבד לפני שחרורו ממילואים.

מייסד: אלירן דיין
עורכים: אלירן דיין, רובי גורדון, עמליה ויניק, רוזי גולן, עידית גילאור
הגהה: אלירן דיין
איורים ועיצוב גרפי: רובי גורדון

info@motiv-magazine.co.il

motiv-magazine.co.il

bit.ly/motiv-whatsapp

facebook.com/motiv.magazine

[he.wikipedia.org/wiki/מוטיב \(כתב עת\)](https://he.wikipedia.org/wiki/מוטיב_(כתב_עת))

bit.ly/motiv-youtube

instagram.com/motiv.magazine

